

Svarte Petter

Alla kan drabbas av problem i livet. Då behöver vi hjälp av både våra närmaste och av samhället. I Sverige har vi byggt ett samhälle som ska finnas där för människan när hon behöver hjälp. Det ska gå att vara sjuk och inte kunna jobba utan att behöva svälta. Man ska få bli gammal och svag utan att för den skull förlora sina mänskliga rättigheter. Alla barn ska få det stöd de behöver för att kunna växa och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. I gengäld ska vi alla bidra till samhället på det sätt vi kan. Detta är vårt samhällskontrakt.

Men de senaste åren har det hänt något med vårt välfärdssamhälle. Det samhälle som vi trott ska finnas där när vi behöver stöd har backat. Människor har blivit brickor i ett spel där reglerna hela tiden ändras. Nu konkurrerar olika aktörer för att slippa sitta med Svarte Petter på hand. Det gäller att skjuta över ansvaret till någon annan. Det bästa är om man helt kan kasta ut Svarte Petter från spelplanen.

När min son behöver en ny medicin för sin sömnstörning vägrar vårdcentralen att skriva ut den. Jag får vända mig till specialistvården. Där säger man att man inte skriver ut recept eftersom det är vårdcentralen som bär kostnadsansvaret för all medicin. Vårdcentralen föreslår att vi ska kontakta habiliteringen för att få stöd och råd. Habiliteringen har ingen läkare utan hänvisar tillbaka till vårdcentralen. Efter att läkaren haft flera samtal med sin chef går hon tillslut med på att skriva ut medicinen. Hon förlorade denna runda och fick Svarte Petter på sin hand. De andra kan andas ut just nu.

Min kompis, min granne och många bekanta berättar om hur deras barn och ungdomar helt plötsligt förlorat sin rätt till assistans. Inte för att deras barns behov förändrats utan för att Försäkringskassan och kommunen nu gör helt andra bedömningar. Helt plötsligt gäller andra regler. Vad man än säger möts man av ett motdrag. Hur man än beskriver alla behov som finns så får man höra att ja visst, vi ser att det finns behov, men hjälpen ska inte komma från oss. Det är alltid "någon annan" som ska ansvara. Det sprider sig en oro – ja faktiskt skräck – inför ansökan och omprövning av assistans. Det samhälle som vi har litat på ska finnas där för oss vänder oss ryggen. Ingen vill ha Svarte Petter på hand och gör allt man kan för att skjuta honom vidare.

Det är inte bara assistans som nekas människor med behov. Allt har blivit svårare. Att få en bostad är ett lotteri som beror på vilken kommun du bor i. När min vuxna son

sökte lägenhet via LSS tog det över ett år för kommunen att utreda ansökan. Gång på gång återkom man till att det vore bäst om han bodde i en gruppbostad. Men det vill han inte. Han vill leva som alla andra och kunna komma och gå när han vill och med vem han vill. Efter ett drygt år får vi svar att ja, enligt lagen har han rätt till en bostad och han får bifall på ansökan, MEN kommunen tänker inte verkställa beslutet. De undkommer Svarte Petter genom att vänta ut den enskilde och hoppas att han ska knäckas och antingen acceptera gruppbostad eller flytta till en annan kommun. Nu mal kvarnarna och det kan ta årtal innan kommunen kanske får betala vite för att de inte verkställer sitt eget beslut.

Det allra mest populära sättet att bli av med Svarte Petter är att hänvisa till begreppen "föräldraansvar" och "hushållsgemenskap". I det nya samhället betyder det att man genom att systematiskt neka insatser och sätta i system att tvinga folk att överklaga låter de anhöriga ta över samhällets ansvar. Ingen låter sitt barn eller annan anhörig fara illa. Man gör det man måste. Det vet de som fattar besluten. Inte nog med att man inte längre

följer lagen eller samhällskontraktet, man profiterar också på kärleken.

Jag tror att de flesta vill ha ett mänskligt samhälle där det finns plats för alla att leva värdiga liv. I stället för att fjäska för de som redan har det bra med nya "satsningar" som ska generera röster önskar jag att politikerna börjar med att återställa en grundnivå för alla. I stället för att blint lyda order och hitta vägar att avslå ansökningar önskar jag att handläggare som fattar beslut om människors liv tar kommandot över sin egen etiska kompass och fattar beslut med den enskildes bästa i fokus.

Alla kan hamna i en situation där man behöver stöd. Ett samhälle är aldrig starkare än sin svagaste länk. Ingen ska behöva reduceras till Svarte Petter i välfärdslandet Sverige.

Av Maria Ennefors